

สภาพและความต้องการของครูประจำชั้นในการสอนศิลปศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

นายเทียนชัย เสาจินตารัตน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาศิลปศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-227-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017990

I 10314251

STATE AND NEEDS OF CLASSROOM TEACHERS IN TEACHING ART EDUCATION
IN SMALL - SIZE ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE OFFICE OF MAE HONG SON PROVINCIAL
PRIMARY EDUCATION

Mr. Thienchai Saocindarat

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Art Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-227-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์   สภาพและความต้องการของครูประจำชั้น ในการสอนศิลปศึกษา ใน โรงเรียน
   ประถมศึกษานานาชาติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน
โดย   นายเทียนชัย เสาจินตารัตน์
ภาควิชา   ศิลปศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปุณรัตน์ นิชญ์ไพบูลย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

pu ranae

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรราษฎร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

pu ranae

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. สันติ คุณประเสริฐ)

pu ranae

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปุณรัตน์ นิชญ์ไพบูลย์)

pu ranae

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สลักษณ์ ศรีบุรี)

เทียนชัย เสาจินดารัตน์ สภาพและความต้องการของครูประจำชั้นในการสอนศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน (STATE AND NEEDS OF CLASSROOM TEACHERS IN TEACHING ART EDUCATION IN SMALL-SIZE ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF MAE HONG SON PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION) อ. ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปุณรัตน์ พิชญไพบูลย์ 209 หน้า ISBN 974-581-227-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการของครูประจำชั้น ในการสอนศิลปศึกษา ในด้านกิจกรรมการสอน การผลิตและการใช้สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพกับความต้องการของครูประจำชั้นในการสอนศิลปศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป MICROSTAT แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า ในด้านสภาพการปฏิบัติการสอนศิลปศึกษา ครูประจำชั้นมีการปฏิบัติในด้านกิจกรรมการสอน การผลิตและการใช้สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเฉพาะด้าน พบว่า

1. ด้านกิจกรรมการสอน มีการปฏิบัติมากที่สุด คือการเดินสังเกตและให้คำแนะนำช่วยเหลือ ในขณะที่นักเรียนทำงาน
2. การผลิตและการใช้สื่อการสอน มีการปฏิบัติมากที่สุด คือการใช้สื่อต่าง ๆ เช่น รูปภาพของจริง เพื่อสร้างความบันเทิงใจให้นักเรียนเกิดความคิดใหม่ ๆ
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการปฏิบัติมากที่สุด คือการวัดผลและประเมินผล โดยคำนึงถึงพัฒนาการและสังเกตพฤติกรรมการเรียนศิลปะ และการวัดผลประเมินผล โดยการตรวจผลงานศิลปะของนักเรียน

ในด้านความต้องการในการสอนศิลปศึกษา ครูประจำชั้นมีความต้องการโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเฉพาะด้านพบว่า

1. ด้านกิจกรรมการสอน มีความต้องการมากที่สุด คือการเข้ารับการฝึกอบรมเทคนิคและวิธีสอนศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจูงใจความสนใจของนักเรียน
2. ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนมีความต้องการมากที่สุด คือ การเข้ารับการฝึกอบรมวิธีการใช้วัสดุเหลือใช้ หรือวัสดุธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่นมาผลิตสื่อการสอน
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล มีความต้องการมากที่สุดคือ การได้รับเครื่องมือ หรือแบบฟอร์มการประเมินผลสำเร็จรูปของวิชาศิลปะแต่ละกิจกรรม

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสภาพกับความต้องการในการสอนศิลปศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับค่า คือมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .193 เป็นความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา .....ศิลปศึกษา.....

สาขาวิชา .....ศิลปศึกษา.....

ปีการศึกษา ..... 2534 .....

ลายมือชื่อนิสิต .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

##C143915 : ART EDUCATION

KEY WORD : CLASSROOM TEACHER/TEACHING ART EDUCATION/SMALL-SIZE ELEMENTARY SCHOOL/MAE HONG SON

THIENCHAI SAOCINDARAT : STATE AND NEEDS OF CLASSROOM TEACHERS IN TEACHING ART EDUCATION IN SMALL-SIZE ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF MAE HONG SON PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASSIS. PROF. POONARAT PICHAYAPAIBOON, Ed.D. 209 PP. ISBN 974-581-227-7

The purposes of this research were to study state and needs concerning teaching activities, production and utilization of teaching media, and testing and evaluation methods use in art teaching. The study also concerned into the relationship between the state and needs in art teaching. Analyzing the data with percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient by using MICROSTAT-computer analyzed program.

It was found that there were generally moderate state of practices among the classroom teachers in teaching activities, production and utilization of teaching media, and testing and evaluation methods. Each aspect of practice was separately described as follows.

1. Teaching activities: The most frequent practices were observing and giving help as well as advice to students while they were working.

2. Producing and utilization of teaching media: The most frequent practices were usage of pictures, real objects to motivate students' imagination.

3. Testing and evaluation methods: The most frequent practices were to examine the student's growth and observing students' art learning behavior and were grading their finished works.

The needs in teaching art education that concerning teaching activities, production and utilization of teaching media, and testing and evaluation methods were generally superior that each aspect of needs were separately described as follows.

1. Teaching activities: The most needed was to attend training programs in different teaching techniques that could stimulate students' interest in art learning

2. Producing and utilization of teaching media: The most needed was to attend training programs that showed them how to produce media from available or natural materials found in the locality.

3. Testing and evaluation methods: The most needed was an evaluated form for each art activities.

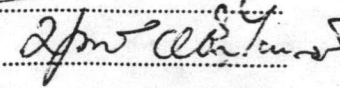
It was also found that there was low correlated between state and needs in teaching art education at the significant level of .05 ($r = .193$)

ภาควิชา..... ศิลปศึกษา

สาขาวิชา..... ศิลปศึกษา

ปีการศึกษา..... 2534

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปณเรศน์ นิษฎุโพบูลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด ขอขอบพระคุณ คุณโพบูลย์ ไหวดี ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และขอขอบพระคุณท่านครู อาจารย์ในโรงเรียนต่าง ๆ ที่กรุณาให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

ทำยนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	13
สมมติฐานของการวิจัย.....	14
ขอบเขตของการวิจัย.....	14
คำจำกัดความในการวิจัย.....	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
ความหมายของศิลปศึกษา.....	16
คุณค่าของศิลปศึกษา.....	18
การสอนศิลปศึกษา.....	20
ครูผู้สอนศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา.....	57
ครูประจำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา.....	61
ปัญหาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	67
สภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน....	73
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	77

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	91
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	91
ประชากรที่ใช้ศึกษา.....	92
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	94
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	97
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	133
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	133
วิธีดำเนินการวิจัย.....	134
สรุปผลการวิจัย.....	135
อภิปรายผลการวิจัย.....	142
ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง.....	159
รายการอ้างอิง.....	163
ภาคผนวก.....	181
ภาคผนวก ก.....	182
ภาคผนวก ข.....	185
ภาคผนวก ค.....	190
ภาคผนวก ง.....	191
ประวัติผู้เขียน.....	209

สารบัญตาราง

	หน้า
1. จำนวนโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมดรวมทั้งโรงเรียนสาขา จำแนกตามขนาด ปีการศึกษา 2533.....	2
2. จำนวนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและจำนวนครูที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัย จำแนกตามอำเภอและกิ่งอำเภอ.....	93
3. จำนวนแบบสอบถามที่นำมาใช้ในการวิจัย จำแนกตามอำเภอและกิ่งอำเภอ....	98
4. จำนวนร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามเพศ.....	102
5. จำนวนร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามอายุ.....	103
6. จำนวนร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	103
7. จำนวนร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามสาขาวิชาเอก.....	104
8. จำนวนร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามความรับผิดชอบการสอนประจำชั้น ในปัจจุบัน.....	106
9. จำนวนร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามประสบการณ์การสอนวิชาศิลปศึกษา..	106
10. จำนวนร้อยละของครูประจำชั้น จำแนกตามประสบการณ์ด้านความรู้การสอน ศิลปศึกษา.....	107
11. จำนวนร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามความถนัดในการปฏิบัติงานศิลปะ....	108
12. จำนวนร้อยละของครูประจำชั้นจำแนกตามปัญหาในการสอนกิจกรรมศิลปศึกษา...	109
13. ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติด้านกิจกรรม การสอน.....	110
14. ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติด้านการผลิต และการใช้สื่อการสอน.....	112
15. ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติด้านการวัดผล และประเมินผล.....	113

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
16. คำวินิจฉัยเลขคดีและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความต้องการ ด้านกิจกรรมการสอน.....	115
17. คำวินิจฉัยเลขคดีและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความต้องการ ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอน.....	117
18. มัชฌิมเลขคดีและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความต้องการ ด้านการวัดผลและประเมินผล.....	119
19. คำวินิจฉัยเลขคดี และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสภาพการปฏิบัติ ด้านกิจกรรมการสอนกับคะแนนความต้องการด้านกิจกรรมการสอน.....	121
20. คำวินิจฉัยเลขคดี และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสภาพการปฏิบัติ ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนกับคะแนนความต้องการด้านการผลิตและ การใช้สื่อการสอน.....	125
21. คำวินิจฉัยเลขคดี และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสภาพการปฏิบัติ ด้านการวัดผลและประเมินผล กับคะแนนความต้องการด้านการวัดผลและ ประเมินผล.....	128
22. คำวินิจฉัยเลขคดี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนสภาพการสอนศิลปศึกษา กับคะแนนความต้องการในการสอนศิลปศึกษา ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการสอน การผลิตและการใช้สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล.....	132